

Sygn. akt II Ca 116/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2015r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący- Sędzia SO Czesław Chorzępa

Sędziowie: Sędzia SO Elżbieta Sobolewska-Hajbert

Sędzia SO Piotr Jarmundowicz (spr.)

Protokolant: Elżbieta Biała

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2015r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w Ł.

przeciwko (...) we W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu

z dnia 3 grudnia 2014r.

sygn. akt IX C 1322/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 60 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 116/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu w pkt. I oddalił powództwo, zaś w pkt. II zasądził od strony powodowej (...) SA z siedzibą w Ł. na rzecz strony pozwanej (...) we W. 60 zł kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie o następujące ustalenia faktyczne:

w dniu 30.11.2012 r. (...) Sp. z o.o. w Ł. jako dostawca zawarła z (...) S.A. w Ł. jako odbiorcą umowę o współpracy w zakresie zarządzania płynnością, na mocy której dostawca zobowiązał się dostarczać do zakładów wymienionych w załączniku nr 1 dostawy lub i usługi, z które miał wystawiać faktury VAT, a Zakład zobowiązać się płacić a dostawy lub usługi w terminie wskazanym w wystawionej fakturze. Spółka oświadczyła, że na warunkach umowy poręcza: a/ istniejące i niewymagalne zobowiązania Zakładów określonych w załączniku nr 1, b/ przyszłe zobowiązania Zakładów określonych w załączniku nr 1. Poręczenie obejmowało wyłącznie zobowiązania z należności głównych oraz z odsetkami Zakładów określonych w załączniku nr 1, powstałe z tytułu usług i dostaw, określonych w pkt. 1. umowy, do

kwoty 1 000 000,00 zł, chyba że strony postanowią inaczej (§1 pkt 4). Dostawca zobowiązał się poinformować listem poleconym Zakład o udzielonym przez Spółkę poręczeniu, w terminie 10 dni od daty wystawienia pierwszej faktury zakładowi według wzoru oświadczenia stanowi załącznik nr 2. Dostawca zobowiązał się przekazać spółce zestawienie wszystkich faktur wystawionych w danym miesiący kalendarzowym, w wykonaniu umowy określonej w pkt. 1, na koniec miesiąca, w których je wystawiono, nie później niż do 10. dnia następnego miesiąca, według wzoru zestawienia, stanowiącego załącznik nr 3 (§ 1 pkt 6). Strony ustaliły, że w przypadku niespłacenia poręczonego zobowiązania przez Zakład w terminie wymagalności, datą zawiadomienia Spółki o konieczności spłaty poręczonego zobowiązania jest ostatni dzień miesiąca, w którym upłynął termin wymagalności poręczonego zobowiązania Zakładu (...) (§3 pkt 1.). Strony ustaliły, że Spółka jako poręczyciela spłaci zobowiązanie o którym mowa w § 1 ust.4. umowy powiększone o należne odsetki należne naliczone od daty wymagalności zobowiązań Zakładu do dnia zapłaty w terminie 60 dni od otrzymania zawiadomienia o którym mowa w pkt. 1. (§3 ust 1) Strony ustaliły, że w zakresie spłaconego zobowiązania Spółka staje się wierzycielem Zakładu z prawem do naliczania dalszych odsetek za opóźnienie (naliczonych zgodnie z załącznikiem nr 1 umowy) od dnia wezwania Zakładu do spłaty zobowiązania względem spółki (§ 3 ust.3). W załączniku nr 1. do umowy wymieniony został (...) we W..

(...) S.A. pismem dnia 16.05.2013 r. powiadomiła (...) we W. o zawarciu 30.11.2012 r. umowy o współpracy w zakresie zarządzania płynnością pomiędzy P. Sp z.o.o. sp. k. w Ł. a (...) S.A w Ł.. W dniu 16.05.2013 r. (...) Sp. z o.o. sp. k. w Ł. wystawiła „zestawienie faktur poręczonych” wykonaniu umowy o współpracy w zakresie zarządzania płynnością z dnia 30.11.2012 r. wskazując, że na podstawie § 1 pkt 3 i 4 umowy spółka poręczyła zobowiązanie określone w zestawieniu, obejmujące zobowiązanie z tytułu należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi od tych kwot oraz że w przypadku braku zapłaty spółka spłaci zobowiązanie zgodnie z § 3 umowy, w zestawieniu wskazana została łączna kwota należności w wysokości 47 288,42 zł. W dniu 06.05.2013 r. (...) Sp. z o.o. sp. k. w Ł. wystawiła na rzecz (...) we W. fakturę VAT nr (...) na kwotę 676,50 zł, z tytułu należności za dostarczone szpitalowi produkty medyczne. Pismem z dnia 29.10.2013 r. (...) S.A poinformowała stronę pozwaną że spłaciła jej zobowiązania wobec (...) Sp. z.o.o. sp.k. zgodnie z umową z dnia 30.11.2012 r. o współpracy w zakresie zarządzania płynnością, wstępując w prawa wierzyciela do wysokości dokonanej zapłaty tj 676,50 zł, wzywając do dokonywania dalszych wpłat w zakresie wierzytelności objętych zestawieniem na konto (...) spółki (...). Pismem z dnia 24.01.2014 r. powódka wezwała stronę pozwaną do zapłaty należności w kwocie 676,50 zł. Wezwanie pozostało bezskuteczne. W dniu 07.11.2013 r. (...) we W. oświadczył, że 07.11.2013 r. dokonał potrącenia wierzytelności z tytułu wzajemnych należności i zobowiązań w kwocie 476,71 zł, co skutkuje umorzeniem wierzytelności do wysokości niższej z nich. W dniu 01.06.2011 r. we W. (...) Publiczny Szpital (...) we W. jako zamawiający zawarł z (...) Sp. z o.o. sp.k. w Ł. jako wykonawcą, umowę, przedmiotem której była dostawa odczynników do badań wysokospecjalistycznych wg pakietów 1 - 4. Umowa obowiązywała do dnia 31.05.2012r. Wykonawca zobowiązał się w umowie do nie zawierania umów poręczenia i gwarancji z podmiotami trzecimi, za zobowiązania powstałe z niniejszej umowy, bez zgody Zamawiającego, wyrażonej na piśmie pod rygorem nieważności (§7 ust. 4), ani przenosić bez pisemnej zgody Zamawiającego pod rygorem nieważności, wierzytelności wynikających z umowy na osoby trzecie, ani rozporządzać nią w jakiegokolwiek innej formie (§ 7 ust. 5). W przypadku naruszenia postanowień umowy, a także w przypadku odstąpienia o umowy przez Zamawiającego z winy Wykonawcy, Wykonawca zobowiązał się zapłacić wynajmującemu karę umowną w wysokości 10 % wartości brutto określonej w § 6 ust 1 umowy, za każdy wskazany przypadek (...) (§10 ust 2.). Wartość umowy określona została na 6.826,50 zł brutto (§ 6 ust. 1). Pismem z dnia 27.09.2013 r. (...) S.A poinformowała stronę pozwaną że spłaciła jej zobowiązania wobec (...) Sp. z.o.o. sp.k. zgodnie z umową z dnia 30.11.2012 r. o współpracy w zakresie zarządzania płynnością, wstępując w prawa wierzyciela do wysokości dokonanej zapłaty tj. 175,89 zł, wzywając do dokonywania dalszych wpłat w zakresie wierzytelności objętych zestawieniem na konto (...) spółki (...). W dniu 08.02.2013 r. strona pozwana wystawiła na rzecz (...) Sp. z o.o. sp.k. notę księgową, w której wskazano że obciąża spółkę karą umowną na podstawie § 7 ust 7 umowy (...), wyznaczając termin zapłaty 7 dni na konto bankowe.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że strona powodowa nie udowodniła swojej legitymacji procesowej czynnej.

Sąd Rejonowy wskazał, że strony powodowej oraz pozwanego szpitala nie łączył żaden stosunek umowny. Dalej wskazał, że jako podstawę swojego roszczenia strona powodowa wskazywała na umowę gwarancji jaką zawarła ze spółką (...) Sp. z o.o. sp.k. i art. 391 i 518 k.c. uzasadniając, iż jako gwarant spełniła świadczenie szpitala wobec tej spółki z dołączonych do pozwu faktur.

Spór w niniejszej sprawie, zdaniem Sądu I instancji, sprowadzał się do ustalenia czy umowa, z której strona powodowa wywodziła swoje roszczenia względem pozwanego Szpitala, a zawarta z (...) Sp. z o.o. sp.k. miała na celu zmianę osoby wierzyciela i czy jej zawarcie należało uznać za czynność sprzeczną z postanowieniami bądź zmierzającą do obejścia przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej, jak i do ustalenia, czy wobec poczynionego uprzednio przez Szpital i (...) Sp. z o.o. sp.k. porozumienia (...), spółka ta mogła ją skutecznie zawrzeć ze stroną powodową.

Sąd Rejonowy wskazał, że podziela pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 29 czerwca 2005 r., sygn. akt V CK 105/05), w którym wskazano, że umowa gwarancji (w tym - gwarancji bankowej i ubezpieczeniowej) stanowi odmienny typ umowy od zobowiązania przewidzianego w art. 391 k.c. gdyż podstawowe świadczenie gwaranta w ramach umowy gwarancyjnej nie ma charakteru odszkodowawczego. Główną przesłankę odpowiedzialności gwaranta wobec beneficjenta umowy stanowi okoliczność niewykonania przez osobę trzecią oznaczonego w umowie świadczenia, a nie fakt zaistnienia szkody, a rozmiar szkody nie wpływa na zakres odpowiedzialności gwaranta, określonej odgórnie w umowie poprzez wysokość sumy gwarancyjnej. Zgodnie z poglądami doktryny i piśmiennictwa, umowa gwarancji ma swoje umocowanie w art. 391 k.c. Obowiązek odszkodowawczy gwaranta jest jego świadczeniem pierwotnym, zależnym od treści przyrzeczenia złożonego beneficjentowi, nie zaś odpowiedzialnością za cudzy dług. W sytuacji gdy przyrzeczono zaciągnięcie zobowiązania przez osobę trzecią, obowiązek naprawienia szkody ograniczony jest do ujemnego interesu umownego (straty związanej z etapem kontraktowania i utraconych przez wierzyciela korzyści), a beneficjent nie może żądać zwrotu wydatków poniesionych na wykonanie przyrzeczonego zobowiązania ani rekompensaty utraconych przez jego niewykonanie korzyści. Innym przypadkiem umowy gwarancyjnej pozostaje porozumienie, na mocy którego przyrzeczono spełnienie świadczenia przez osobę trzecią, wierzyciel może żądać naprawienia szkody w granicach pozytywnego interesu umownego. Zobowiązanie gwaranta obejmuje jedno świadczenie (naprawienie szkody), jednak zgodnie z treścią zastrzeżenia zawartego w art. 391 zd. 2 dłużnik może spełnić inne świadczenie, które również doprowadzi do wykonania zobowiązania (*facultas alternativa*). Upoważnienie przemienne umożliwia dłużnikowi zwolnienie spod obowiązku odszkodowawczego, jeżeli sam spełni świadczenie, co do którego przyrzekł w umowie, że uczyni to osoba trzecia. Z art. 391 k.c. wynika, że takim świadczeniem może być zaciągnięcie określonego zobowiązania lub spełnienie określonego świadczenia i upoważnienie przemienne dotyczy obu przypadków (E. Łętowska (w:) System prawa prywatnego, t. 5, s. 836; odmiennie P. Machnikowski (w:) System prawa prywatnego, t. 5, s. 617-618 i W. Popiołek (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2005, art. 391, nb 8, którzy wyłączają z upoważnienia przemiennego możliwość zaciągnięcia zobowiązania przez dłużnika). Nie wszystkie fakultatywne świadczenia umożliwią dłużnikowi zastąpienie głównego, gdyż często cechy, kwalifikacje osobiste lub majątkowe osoby trzeciej niweczą możliwość zastąpienia przez dłużnika osoby trzeciej w zaciągnięciu lub spełnieniu konkretnego zobowiązania. Niezależnie od powyższego, w ocenie Sądu Rejonowego umowa gwarancyjna zawarta przez stronę powodową z (...) Sp. z o.o. sp.k w dniu 30.11.2012 r. jest nieważna z mocy prawa, jako naruszająca przepisy ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej. Zgodnie z jej art. 54 ust. 5. czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący. Podmiot ten wydaje zgodę albo odmawia jej wydania biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej za rok poprzedni. Zgodę wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

Sąd Rejonowy zważył, że wedle treści art. 54 ust. 6 u.d.l. czynność prawna dokonana z naruszeniem wyżej wskazanego przepisu pozostaje nieważna. Sankcja nieważności dotyczy wszelkich czynności mających na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, a więc nie tylko umów cesji, lecz szerszego spektrum

umów zmierzających do zmiany osoby wierzyciela. Pozwany (...) we W. pozostaje w ujęciu przedmiotowej ustawy samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej.

W ocenie Sądu I instancji, charakter działalności gospodarczej wykonywanej przez stronę powodową, a także treść postanowień umowy, zgodnie z którymi po spłacie zobowiązań Szpitala spółka (...) miała nabyć wobec niego roszczenie przesądzają, iż umowa ta została zawarta w celu zmiany osoby wierzyciela. Okoliczność tą potwierdza okoliczność, iż powszechnie znanym pozostaje fakt znacznego, długotrwałego zadłużenia jednostek publicznej służby zdrowia, w zasadzie uniemożliwiający szybką spłatę wierzytelności które, z uwagi na trudność ich ściągnięcia, stają się przedmiotem umów zawieranych z podmiotami takimi jak (...) S.A. trudniących się restrukturyzacją i finansowaniem należności powstałych na rynku medycznym. Tym samym, zgodnie z brzmieniem art. 54 ust. 5 u.d.l., pomimo spłaty przez (...) S.A. długu Szpitala, dla wstąpienia przez nią w prawa zaspokojonego wierzyciela koniecznym było wyrażenie przez podmiot tworzący pozwany (...) we W. stosownej zgody. Brak zgody podmiotu, który utworzył pozwany zakład opieki zdrowotnej skutkuje nieważnością umowy gwarancyjnej z 30.11.2012 r. tak w świetle cytowanego art. 54 ust. 6 u.d.l. jak i art. 58 § 1 k.c. stanowiącego o nieważności czynności prawnej sprzecznej z ustawą albo mającą na celu obejście ustawy.

Sąd Rejonowy powołując się na umowę nr (...) z dnia 01.06.2011 r. wskazał, że wykonawca zobowiązał się do niezawierania umów poręczenia, gwarancji, za powstałe zobowiązania bez zgody Zamawiającego wyrażonej na piśmie pod rygorem nieważności. Skoro zatem strony stosunku umownego - pozwany szpital oraz (...) Sp. z o.o. sp.k. wyłączyły możliwość zawierania umowy gwarancji, to postanowienia takiej umowy gwarancji zawartej między (...) Sp. z o.o. sp.k. a stroną powodową nie mogą odnosić żadnego skutku prawnego wobec pozwanego szpitala, nawet zakładając, iż takiej podstawy prawnej można by było się doszukiwać w art. 391 i 518 k.c. Wskazane postanowienia umowne wyłączyły możliwość przejścia zobowiązań strony pozwanej na rzecz innych podmiotów pod jakimkolwiek tytułem prawnym, w tym na mocy udzielonej gwarancji. Okoliczność ta wyłącza możliwość regresu, którego dochodzi powód w niniejszym postępowaniu. Z uwagi na powyższe, Sąd Rejonowy nie badał skuteczności i zasadności zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu potrącenia.

W ocenie Sądu I instancji brak formułowania przez powoda reprezentowanego przez profesjonalnego pełnomocnika prawnego żądania opartego o instytucję bezpodstawnego wzbogacenia jak i niezgłaszanie okoliczności faktycznych wskazujących na takie roszczenie powoduje, iż że w niniejszej sprawie należało uznać, że strona powodowa sprawie nie dochodziła roszczenia z art. 405 k.c. Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy oddalił powództwo w całości.

Orzeczenie o kosztach Sąd I instancji oparł o art. 98 § 1 k.p.c., wskazując, że koszty poniesione przez stronę pozwaną to koszty zastępstwa procesowego w wysokości 60 zł.

Z rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu nie zgodziła się strona powodowa, zaskarżając jej w całości, zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 58 § 1 k.c. w zw. z art 53 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej oraz art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, poprzez zastosowanie wskazanych przepisów w sytuacji gdy zawarte przez stronę powodową umowy, nie stanowią czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela, o której mowa w art. 54 ust. 5 w/w ustawy i jako takie dla swej ważności nie wymagały uzyskania przez strony tychże czynności zgody organu założycielskiego;
- 2) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 63 § 1 k.c. poprzez jego zastosowanie, mimo iż brak zgody zamawiającego na zawarcie umowy poręczenia nie powoduje stanu bezskuteczności zawieszony w rozumieniu wskazanego przepisu;
- 3) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 391 k.c. poprzez jego zastosowanie, pomimo iż umowa zawarta przez powódkę z (...) sp. z o. o. sp. k. stanowi umowę poręczenia, a nie umowę gwarancji, co wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych;

4) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 876 k.c. poprzez jego niezastosowanie, pomimo, iż umowa zawarta przez powódkę z (...) sp. z o. o. sp. k. stanowiła modelową umowę poręczenia;

5) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 405 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy stan faktyczny niniejszej sprawy wypełniał hipotezę oraz dyspozycję wskazanej normy prawnej oraz obligował Sąd I instancji do zasądzenia dochodzonego roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, który to przepis stanowił alternatywną podstawę prawną do zasądzenia dochodzonej pozwem kwoty pieniężnej;

6) naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaistniałą wewnętrzną sprzeczność uzasadnienia do wyroku, gdzie Sąd I instancji na etapie ustalania stanu faktycznego wskazał, iż powódka zawarła z (...) sp. z o. o. sp. k. umowę poręczenia, zaś następnie, ustalając stan prawny przyjął, że powódka zawarła z (...) sp. z o. o. sp. k. umowę gwarancji.

Strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 338,84 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztami procesu za I instancję według norm przepisanych i kosztów procesu za II instancję wg. norm przepisanych; a także o rozpoznanie sprawy na rozprawie apelacyjnej również pod nieobecność strony powodowej.

W uzasadnieniu apelacji strona powodowa rozwinęła podniesione zarzuty.

W pisemnej odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od strony powodowej na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 328 § 2 k.p.c.

Należy zważyć, że podnosząc zarzut obrazy art. 328 § 2 k.p.c. trzeba wykazać, że wady uzasadnienia są tak istotne, że uniemożliwiają całkowicie dokonanie oceny prawidłowości zapadłego wyroku. W orzecnictwie wskazuje się, że zarzut naruszenia przepisów art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić uzasadnioną podstawę tylko wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie posiada wszystkich koniecznych elementów bądź zawiera oczywiste braki, które uniemożliwiają jego kontrolę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 r., III CSK 315/07, LEX nr 390105; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, LEX nr 465952). Z powyższego wynika, że nie każde uchybienie w zakresie konstrukcji uzasadnienia orzeczenia sądu może stanowić podstawę do kreowania skutecznego zarzutu.

Zdaniem Sądu Okręgowego wskazane w uzasadnieniu Sądu Rejonowego pisemne motywy rozstrzygnięcia są czytelne i odpowiadają wymogom postawionym w art. 328 § 2 k.p.c. Przedstawione zostały w nich ustalenia faktyczne, dowody na których oparł się sąd oraz ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie dokonana przez pryzmat twierdzeń każdej ze stron wraz z rozważaniami odnoszącymi się do niej.

Nie mniej jednak zgodzić się należy ze stroną powodową, że Sąd I instancji w rozważaniach prawnych powołał się na postanowienia art. 391 k.c. i dokonał ich wykładni na tle ustalonego przez siebie stanu faktycznego. Jednocześnie w ustaleniach faktycznych Sąd I instancji wskazał, iż umowa łącząca stronę powodową i dostawcę strony pozwanej stanowiła umowę poręczenia. Powyższa rozbieżność nie stanowiła jednak, zdaniem Sądu Odwoławczego, przeszkody dla oceny instancyjnej zaskarżonego orzeczenia. Wskazać bowiem należy, że rola sądu II instancji nie sprowadza się wyłącznie do kontroli rozstrzygnięcia wydanego przez sąd I instancji, ale zgodnie z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r. III CZP 49/07 (OSNC 2008 z. 6 poz. 55), sąd drugiej instancji rozpatruje sprawę ponownie, czyli w sposób w zasadzie nieograniczony jeszcze raz bada sprawę rozstrzygniętą przez sąd pierwszej instancji. Tym samym postępowanie apelacyjne - choć odwoławcze - ma charakter rozpoznawczy (merytoryczny),

a z punktu widzenia metodologicznego stanowi dalszy ciąg postępowania przeprowadzonego w pierwszej instancji. Przez spełnianie nieograniczonych funkcji rozpoznawczych spełnia się kontrolny cel postępowania apelacyjnego; rozpoznanie apelacji ma (powinno) doprowadzić do naprawienia wszystkich błędów sądu pierwszej instancji, ewentualnie także błędów stron.

W konsekwencji ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny pozwalał, na rozpoznanie sprawy, w zakresie wyznaczonym apelacją strony powodowej oraz na przyjęcie jego, na podstawie art. 382 k.p.c. za własny przez Sąd Okręgowy.

W zakresie podniesionych przez apelującego zarzutów prawa materialnego dotyczących naruszenia przez Sąd Rejonowy postanowień art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 53 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej i art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz art. 63 k.c., to należy stwierdzić, iż są one bezzasadne.

Należy zważyć, iż jak wynika z ustalonego staniu faktycznym stroną powodową i dostawcą strony pozwanej łączyła umowa poręczenia. W wyroku z dnia 9 stycznia 2015 r. zapadłym w sprawie V CSK 111/14 (Biuletyn Sądu Najwyższego z 2015 r. nr 2, poz. 13), Sąd Najwyższy w podobnym stanie faktycznym jak w niniejszej sprawie stwierdził, że umowa poręczenia za długi zakładu opieki zdrowotnej może być uznana za czynność prawną mającą na celu zmianę wierzyciela w rozumieniu art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 217 ze zm.). Do jej skuteczności niezbędna jest zgoda organu założycielskiego zadłużonego zakładu. W uzasadnieniu swojego stanowiska Sąd Najwyższy wskazał, że „(...) Kategoria „czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego z.o.z.”, przyjęta w art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej, nie jest pojęciem dogmatyczno - prawnym, którym m.in. posługuje się doktryna prawa cywilnego. Jest to formuła przyjęta przez ustawodawcę jedynie na użytek ustawy o działalności leczniczej w intencji objęcia nią wielu przypadków zmiany wierzyciela. Nie można zatem zakładać, że chodzi tu o jakiś wyczerpujący katalog takich czynności prawnych, ograniczony jedynie do przelewu wierzytelności (w jego różnych wariantach, m.in. w wariacie powierniczym), instytucji zbliżonych do przelewu (np. indosu wekslowego) lub nawiązujących do konstrukcji przelewu (np. różnych form faktoringu). Zamierzeniem ustawodawcy nie było na pewno budowanie zamkniętego katalogu czynności wspomnianych w art. 54 ust. 5 ustawy przy założeniu, że obejmuje on jedynie takie czynności prawne, w którym zmiana podmiotu uprawnionego (wierzyciela) stanowiłaby niezbędny element konstrukcyjny danej czynności (np. właśnie cesja, indos wekslowy, faktoring, forfaiting). Chodziło raczej o ogólne wskazanie na takie czynności prawne z punktu widzenia ich jurydycznego celu, przewidywanego przez strony czynności, niezależnie od samych etapów jego osiągnięcia. Nie ma tu zatem znaczenia sama dogmatyczno - prawna konstrukcja tych czynności i typowa dla nich funkcja prawna. Innymi słowy, ustawodawca na pewno zmierzał do wyeliminowania takiej sytuacji, w której w wyniku dokonania określonej czynności prawnej (niekoniecznie tylko między wierzycielem z.o.z. i osobą trzecią) pojawi się nowy wierzyciel z.o.z., dochodzący należności wynikającej z pierwotnie zawartej umowy. Rolą sądu pozostaje zatem ocena tego, czy określona czynność prawna, niezależnie od jej prawnej konstrukcji i zasadniczej funkcji, ma w istocie na celu in concreto zmianę wierzyciela w rozumieniu art. 54 ust. 5 ustawy (...). (...) Niezależnie od tego należy jeszcze stwierdzić, że subrogacja ex lege stanowi najbardziej zbliżoną do cesji (konstrukcyjnie i funkcjonalnie) instytucję prawną, co znalazło także odzwierciedlenie w systematyce przepisów k.c. (por. Tytuł IX - "Zmiana wierzyciela lub dłużnika"). Oznacza to możliwość stosowania przepisów o cesji do podstawienia nowego wierzyciela ex lege. Warto też jeszcze zwrócić uwagę na to, że wstąpienie poręczyciela w prawo zaspokojonego wierzyciela (po wykonaniu obowiązku poręczycielskiego) stanowi jeden z zasadniczych elementów konstrukcyjnych zobowiązania poręczyciela tworzącego dług akcesoryjny tego podmiotu. Nie jest zatem możliwe wyłączenie z treści umowy poręczenia przyszłej subrogacji poręczenia, w przeciwnym bowiem razie umowa nazwana przez strony „poręczeniem” nie miałaby cech umowy przewidzianej w art. 876 k.c. Bliskość konstytucyjna i funkcjonalna cesji (art. 509 k.c.) i subrogacji poręczyciela (art. 518 § 1 pkt 1 k.c.) pozwala na wysunięcie wniosku o możliwości zastępowania efektu prawnego cesji także umową poręczenia, gdy po wykonaniu obowiązku poręczycielskiego następuje subrogacyjna zmiana wierzyciela w pierwotnym stosunku obligacyjnym i pojawia się nowy wierzyciel Szpitala (dłużnika głównego). Nie sposób zatem twierdzić, że umowa poręczenia nie należy do kategorii „czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela

samodzielnego publicznego z.o.z.” w rozumieniu art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej. Dla jej skuteczności prawnej wymagana jest zatem zgoda organu założycielskiego Szpitala (art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej) (...)”.

Sąd Okręgowy w całości podziela powyższy pogląd prawny. W konsekwencji należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie norma art. 54 ust. 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej. W konsekwencji zarzuty strony apelującej w tej części nie są zasadne.

Zgodzić się natomiast należy, ze stroną powodową, że Sąd Rejonowy niezasadnie powołał się na postanowienia art. 391 k.c., która to norma prawna w sprawie nie znajduje zastosowania. Powyższe uchybienie nie wpłynęło jednak na prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy przez Sąd Rejonowy. Podobnie należy ocenić nie odniesienie się przez Sąd I instancji do normy art. 876 k.c.

Zdaniem Sądu Okręgowego niezasadny jest zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 405 k.c. Podzielić należy stanowisko Sądu I instancji, że brak sformułowania przez stronę powodową reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika żądania opartego o instytucję bezpodstawnego wzbogacenia, jak i niezgłaszanie okoliczności faktycznych wskazujących na takie roszczenie powoduje, że w niniejszej sprawie strona powodowa nie dochodziła roszczenia z art. 405 k.c. Zważyć bowiem należy, że relacje zachodzące między stronami mogą nierzadko być bardzo skomplikowane a roszczenia z nich wypływające mogą mieć źródło lub podstawę w różnych przepisach prawa, co powoduje, że obowiązkiem powoda jest tak precyzyjne określenie podstawy faktycznej żądania, by można było jednoznacznie określić jaką ma ono podstawę prawną. Jest to konieczne w celu podjęcia przez pozwanego stosownej obrony oraz w celu zakreślenia przez sąd granic rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.12.2009 r., sygn. akt V CSK 180/09, LEX nr 551156). Jeżeli osoba wnosząca pozew buduje zarazem jakąś konstrukcję swego żądania, osadzając ją na ściśle wskazanym przepisie prawa materialnego, to tym samym wytycza granice okoliczności spornych i niespornych, które mają stanowić podstawę faktyczną orzeczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 października 2012r., sygn. akt I ACa 548/12, LEX nr 1237882). Podkreślić należy, że proces sądowy, jako działanie sformalizowane oraz w najwyższym stopniu zorganizowane, wymaga od uczestniczących w nim osób i organów podejmowania czynności celowych i pragmatycznych. Dotyczy to w szczególności zawodowych zastępców stron (adwokatów i radców prawnych), którzy formułując żądania oraz ich uzasadnienie albo zabierając głos co do występujących w sprawie zagadnień prawnych, muszą liczyć się z tym, że ich wypowiedzi zostaną potraktowane profesjonalnie, ze wszystkimi procesowymi konsekwencjami (...). Owszem nie budzi żadnych wątpliwości pogląd, że zgodnie z powszechnie obowiązującą zasadą da mihi factum, dabo tibi ius - wynikającą w polskie prawie procesowym z nałożenia na powoda jedynie obowiązku przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.) - konstrukcja podstawy prawnej rozstrzygnięcia należy do sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.02.1999 r., sygn. akt I CKN 252/98, LEX nr 36468). Wskazać jednak przy tym trzeba, że powoływanie przez powoda konkretnych przepisów prawnych nie jest pozbawione znaczenia, bowiem przepis prawny z chwilą powołania go w określonej sprawie staje się nośnikiem konkretnych treści faktycznych, pośrednio dostarcza także twierdzeń i wiedzy o faktach, które wyłonione z całokształtu okoliczności stojących za żądaniem pozwu, zdadne są wypełnić jego hipotezę.

W konsekwencji należy stwierdzić, że podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku art. 405 k.c. nie zasługuje na uwzględnienie. Strona powodowa w toku postępowania przed Sądem Rejonowym nie przywołała twierdzeń i okoliczności faktycznych, które wskazywałyby na dochodzenia roszczenia na podstawie art. 405 k.c.

Z tych względów należy uznać, że zaskarżone orzeczenie jest trafne i odpowiada prawu, a wywiedziona apelacja przez przyzmat podniesionych w niej zarzutów jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego znajduje uzasadnienie w art. 98 k.p.c. w związku z § 6 pkt. 1 w związku z § 12 ust. 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie

opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Z/:

- 1) odnotować,
- 2) odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi strony powodowej.